

Peter en Renate Schut

Om als bedrijf verder te ontwikkelen pionieren melkveehouders Peter en Renate Schut met het zelf verwerken en exporteren van de mest van hun veestapel.

Aantal koeien:	200
Melkproductie:	10.140 4,26 3,50
Bedrijfsproductie:	2 miljoen kg
Hoeveelheid land:	92 ha

Koeien liggen langer in de boxen dankzij comfortabele bedding van gedroogde mest

Flexibel met eigen mestverwerking

Door te investeren in een eigen mestscheidingsunit die de mest ook kan hygiëniseren, werden Peter en Renate Schut veel flexibeler in hun bedrijfsvoering. Dankzij de zachte bedding die de dikke fractie opleverde, ging het koecomfort met sprongen vooruit.

tekst **Jorieke van Cappellen**

De ontwikkeling die het bedrijf van Peter en Renate Schut in het Gelderse Baak door de jaren heen heeft doorgemaakt, is goed te zien in de inrichting van de grote, brede ligboxenstal. 'Eigenlijk zijn het twee stallen, een uit 1988 en een uit 1997 die we aan elkaar hebben getrokken. Vervolgens is daar een nieuw gedeelte bij aangezet in 2009', verklaart Peter Schut bij een ronde door de stal.

Het is duidelijk dat de groei naar de 200-koppige veestapel op het bedrijf in Baak niet met grote sprongen ging, maar het resultaat is van een jarenlange geleidelijke bedrijfsontwikkeling. Door de indeling van de stal ontstond de mogelijk-

heid tot het maken van drie verschillende lactatiegroepen. Renate Schut: 'We hebben een groep vaarzen, een groep verse koeien in combinatie met een strohok en een groep oudmelkte koeien, en ze hebben allemaal hun eigen robot.'

Samen met twee parttime medewerkers zetten Peter en Renate Schut het werk op het melkveebedrijf rond.

Groene zeecontainer

De felgroene zeecontainer op het erf is de jongste investering die het bedrijf deed en is door zijn kleur niet te missen. Het opvallende ding is een mestscheider annex mesthygiëniserator die sinds februari 2015

de mest van alle 200 koeien op het bedrijf verwerkt. De zogeheten Bauer Bedding Unit (BBU), geïmporteerd door leverancier Distrimex, is een van de eerste die in Nederland operationeel is. Met de BBU voldoet Schut aan de mestwerkplicht en creëert hij mogelijkheden voor verdere groei en ontwikkelingen van het bedrijf. Schut opent de container voor een kijkje naar binnen. Te zien is hoe de drijfmest vanuit de mestkelders wordt gescheiden in een dikke en een dunne fractie. De dikke fractie ondergaat daarna in de container een hygiëniseringsproces in een grote, langzaam ronddraaiende trommel. Micro-organismen zorgen ervoor dat de tempe-

De koeien zijn verdeeld in drie lactatiegroepen met elk hun eigen robot

De Bauer Bedding Unit (BBU)

BBU in beeld

Bekijk het mestscheiden bij Schut in de Veeteelt-app en op Veeteelt.nl

ratuur in de trommel stijgt tot ruim 65 graden (zie kader). Om deze temperatuur niet te laten zakken is er een constante aanvoer van mest nodig. Peter: 'Een veestapel van 200 koeien is het minimum waarop de unit kan draaien. Voor kleinere bedrijven is het systeem minder geschikt.' De eerste maanden was het wat zoeken naar het juiste evenwicht in aanvoer en dikte van de mest. Gevolg was dat de mestscheider af en toe stopte. 'Af en toe dunne fractie terugpompen is belangrijk om voldoende vocht in de drijfmest te houden, anders wordt het te dik', geeft Schut aan. De dunne fractie kan hij daarnaast opslaan in de naastgelegen mestsilo of terugpompen naar de mestkelders in de stal, die voor een goede mestaanvoer allemaal met elkaar in verbinding staan.

Onafhankelijk van mestmarkt

De keuze voor het zelf verwerken van de mest was vooraf goed doordacht. 'Met een productie van 20.000 kilogram melk per hectare waren we altijd al een intensief bedrijf', vertelt Peter. Het afzetten van mest was standaard ingecalculeerd, maar toch begon de kwestie mest op het bedrijf steeds meer te knellen. Peter: 'We merkten de laatste paar jaar dat het minder vanzelfsprekend werd om je mest aan een buurboer of akkerbouwer kwijt te kun-

De drijfmest uit de kelders wordt in de BBU gescheiden in een dikke en dunne fractie

Hoe werkt de Bauer Bedding Unit?

De Bauer Bedding Unit (BBU) is een systeem dat drijfmest scheidt en hygiëniseert (bacteriën doodt). Door middel van een pomp wordt de mest uit de mestkelder aangevoerd. Deze mest wordt gescheiden in een dikke en een dunne fractie.

De dikke fractie doorloopt vervolgens een hygiënisatieproces van 12 tot 18 uur in de naastgelegen roterende trommel, waar micro-organismen het bewerken. De temperatuur in de trommel stijgt zonder toevoeging van extra warmte tot ongeveer 65 graden Celsius, wat warm genoeg is om pathogenen van mastitis en an-

dere ziekteverwekkers te doden. Het droge en geschoonde materiaal kan via een transportband ten slotte naar een (overdekte) opslagplaats worden gebracht.

De complete installatie van zowel scheider als hygiënicator is gebouwd in een volledig met pur geïsoleerde zeecontainer. De zeecontainer is praktisch te vervoeren en te vershippen.

Inmiddels draaien er volgens importeur Distrimex veel units in de Verenigde Staten en Rusland. De isolatie is geen overbodige luxe, daar de installatie ook bij een Russische -40° Celsius operationeel moet blijven.

Het droge en geschoonde eindproduct wordt gebruikt als ligboxbedding

De koeien liggen comfortabel in de diepstrooiselboxen met gedroogde, gehygiëniseerde mest

nen. Veel boeren kampen met eenzelfde mestoverschot. De kosten voor mestafzet werden bovendien steeds hoger.'

Door het verwerken van de mest maakt Schut zich naar eigen zeggen onafhankelijker van de binnenlandse mestmarkt. Onlangs kreeg het bedrijf namelijk de goedkeuring van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit voor het exporteren van het gehygiëniseerde eindproduct. Zo kan Schut het product ook buiten de landsgrens afzetten. 'We hebben nu drie soorten mest in de aanbidding, namelijk de gangbare drijfmest, de dunne fractie en de gehygiëniseerde gedroogde mest.'

Peter rijdt de dunne fractie voornamelijk uit op eigen grasland. Dat bevalt goed. 'Er is geen korstvorming op de grasmat bij droogte en de meststof is sneller opneembaar. We hopen dat het in de toekomst mag tellen als kunstmestvervanger.'

De melkveehouder probeert zo optimaal mogelijk gebruik te maken van het eigen land voor voederwinning. 'We beregenen ook vrij fanatiek. De opbrengst per hectare gras ligt op ongeveer 13 ton droge stof.'

Pionieren met mestafzet

De afzet van de dikke fractie is nog pionieren, want de exportcertificering is pas sinds kort rond. 'We hebben contact met Nederlandse exporteurs, maar we zoeken bij voorkeur naar vaste lijnen om de mest af te zetten. Misschien in samenwerking met andere melkveehouders?' oppert Peter. De investering van 225.000 euro in de BBU, waarvan in het geval van Peter Schut 35 procent gesubsidieerd werd, hoopt de

veehouder in tien jaar tijd terug te verdienen. 'Voorheen kostte ons de mestafzet 6 euro per kuub, in totaal jaarlijks circa 10.000 euro. Dat valt nu weg, net als de zaagselkosten van 10.000 euro per jaar.'

Langer liggen in de boxen

De komst van de mestscheider zorgde volgens Peter en Renate voor positieve veranderingen op het bedrijf. Zo verlieten de koematrassen het erf. 'De koeien liggen nu in diepstrooiselboxen, ingestrooid met de gedroogde en gehygiëniseerde dikke fractie. Het materiaal bevat 40 procent droge stof', zegt Peter, die de zacht verende vezels even uit een ligbox pakt. Bang voor te veel stof is hij niet. 'Het is een zeer droog product, maar de koeien hoesten niet en zijn niet stoffig.'

Renate gaat verder: 'Onze wens is om de koeien hier nog ouder te laten worden. De gemiddelde hoeveelheid geproduceerde melk per afgevoerde koe was het laatste jaar 45.000 kg per koe. Maar de belangrijkste oorzaak van afvoer waren beenproblemen.' Dankzij de diepstrooiselboxen is er geen dikke hak meer te zien, aldus Renate. 'Bovendien liggen de koeien langer in de boxen en staan ze soepeler op. Dat zorgde voor 10 procent meer melkingen. Wij – en de veearts – zien dat de koeien vooruitgaan.'

Nog meer winst is het celgetal dat daalde, van 150.000 naar circa 100.000 cellen.

Ondanks de technische investering in mestverwerking beschouwen Peter en Renate zich als echte koeienboeren. Renate: 'We willen de koeien zo goed mogelijk

verzorgen, dat betaalt zich terug in een koe die lekker in haar vel zit en daardoor een hoge productie goed aankan.'

De indeling in groepen met elk hun eigen robot werkt bij ons perfect, aldus de melkveehouders. 'Er is geen concurrentie van oudere dieren versus jonge vaarzen aan het voerhek.' Renate: 'We kijken bij de groepsindeling vooral naar de wachttijd voor de robot. Als de wachttijd in de groep oploopt, schuiven we koeien door naar de volgende groep.' De aanpak zorgt voor veel rust en resulteert in gemiddeld drie melkingen per koe per dag.

Fokken op soepel beenwerk

Peter ziet graag mooie koeien. Van het afgelopen jaar is de gemiddelde av-score van de hele veestapel 83,7 voor roodbont en 82,6 voor zwartbonte koeien. Maar functionaliteit gaat wel voor mooi zijn, vindt hij. De veehouder kiest zonder uitzondering voor stieren met sterk beenwerk, waarbij gehaltestieren worden afgewisseld met melkstieren. Momenteel zitten stieren als Stellando, Snowfever, Timeless en Danno in het vat. 'Ik kijk per koe wat past. We moeten op ons bedrijf oppassen dat de koeien niet te groot en te scherp worden. Zulke koeien zet ik iets terug door er een beknoptere stier met goede gehalten bij te zoeken.'

Een ander aandachtspunt is beenwerk. 'We moeten voorkomen dat we in de fokkerij te rechte benen te veel waarderen. Steile koten zorgen voor een stijve tred en dat maakt minder duurzaam. Ik gebruik graag stieren met Mascol- of Planetbloed, zoals Heavey. Die ververven wat wekere koten waar de koeien soepel mee lopen.'

Terug naar de mestscheider, die 24 uur per dag zijn werk doet. 'We zijn een stuk flexibeler geworden', constateert Peter. 'Ook wij houden ons steeds bezig met de veranderingen in de sector en hoe je daarop in kunt springen. Investeren in bijvoorbeeld extra grond leek logisch om het bedrijf verder te ontwikkelen, maar in deze omgeving is dat niet gemakkelijk', zegt Peter, die aangeeft dat de mestscheider niet speciaal is aangeschaft om te groeien in aantal dieren. 'Die mogelijkheid is er nu wel, maar het is op dit moment geen moeten. Zeker met de komende fosfaat-rechten wachten wij de ontwikkelingen rustig af. Het bedrijf is nu in balans.'

De zeecontainer met daarin de BBU en daarnaast de silo voor de dunne fractie

